

Telman ORUCOV

Büyük filosof Mark Averlinin bir kalamını misal gotıracı oym: "Ağrı özünün yaratdığı hiss baroda canlı tosovvürdür, iradımı işe sal ki, bu tosovvürü dəyişəsən, onu redd et, şikayat etməyini kos və onda ağrı da yoxa çıxacaqdır". Müdrik adam başqlarından onuna forqlenir ki, o, ezbəa nifrat edir. Hər şeylə razılışır və hec neva təccübəlməmir.

Amerikan yazarı O'Henrinin məşhur hekayəsində, qonşuda kirayədə yaşayış qız rəfiqəsinə demişdi ki, ağacın son yarpağı töküldən o, ölücəkdir. Ağac saqlamış yarpaqlarını tökürdü, nəhayət, birçə yarpaq qaldı. Qonşus qoca rossam qızın həmin qorxusundan hali idi və saxtaşlı, küləklə gecəda yarpağı budığa yapışdırıldı. Yarpaq, günlər keçəsə də, düşmək bilmirdi, qız ölümünən ondan yan keçidiyi görüb, sağalmaga başladı. Başqasını xilas edən qoca rəssam isə elo həmin soyuq gecədə xəstələnib olmuşdu. Son də acları qorxusunu özüna təlqin etdiyinə görə özünü fəlakət girdabına atmışan. Lakin sənin xilaskarın olmamışdır. Başqa, daha ləyəqqətil yol da tapa bilərdin, sənə ağır əzəablər verən, lakin ləyəqqətin oruyan bir yolu. Hayatdakı sərsinti, ruhi xəstəxanada çarpayı döşəməyə bərkidilən kimi, sənin ömrünə pərcim olduqda, ondan qurtulmaq üçün böyük iradə ve cəsərat lazımdır.

Diogen çöllükde yaşıyordu, lakin Yer üzünün bütün çarlarından hoşbəxt idi. ABŞ-in "polad kralı" adlanan Endryu Karnegi ömək fealiyyətinə başlayanda saatda iki sent pul işleyirdi, XX əsrin birinci on illiyində istirahətə yollanında xeyriyyəciliyə 365 milyon dollar pul verdi. Çətinliyə, ağır zəhmətə dözmək lazımdır. Sənə qulaq asanda, adamda belə ağılsız fikir yaranır ki, yoxsulluq təkcə sənə qanım keşilmişdir, bəs son küçələrdəki dilənciləri, ağır zəhmətə qatlaşan uşaqları görmürsənmi? Axi yoxsulluq daim Mövcud olmuşdur, təkcə bu gün meydana çılmamışdır.

Son ağız zəhmətə də sına görüb, vəziyyətdən çıxış yolu tapa bilərdin, lakin özüne güzəştli qaydada yanaşmaq yolunu seçmisen. Zəhmət nə qədər ağır olsa da, ləyəqət xotər toxundurmur, əksinə, onu qoruyucu saxlamağı xidmət edir. Zəhmət en böyük ədmələrlə də əlavə şərəf götürür, onları daha böyük söhratlı müükafatlandırır. Qədim Roma tarixindəki Tsintsinat yada salmaq kifayətdir. Bu patrisi Vatikan tepeşindəki 4 hektarlıq (25 yugerlik) sahəsini ekib-becərməkə məşğul olurdu. Roma təhlükədə olanda, düşmənin hücumuna məruz qalanda onu 6 aylıq böyük selahiyetlərə sahib olan müvəqqəti diktator seçirdilər. Düşmən üzərində qəlebə çalğıdan sonra o, yənə qayıdır öz əkinçi işi ilə məşğul olurdu, sade həyat tərzini hər şeydən üstün bilirdi. Ondan soñkiz əsr sonra Roma imperatoru olmuş Diokletian taxt-tacı törk edib, torpaqda işləməkə məşğul olurdu. O, iri ölçülü baş

kələmi becərdiyini imperatorluqdan üstün hesab edirdi. Ona görə də, zəhmətə girişməkdən qorxmaq, yayınmaq ağılsızlıq idi və daha ağır mövcudluğa yol açırdı.

Son isə ağır sehv yol vermişən və o sehvi düzəltmək üçün də əlavə iradə və cəsarət tələb olunur. Çünkü fahisəlik ağı-

Son iso ağır səhvə yol vermison və o səhvi düzəltmək üçün də olavaş iradə və cosarat teləb olunur. Çünkü fahisəlik ağlı və ruhu da sıradan çıxarırlar, insanı seytaş yaxınlaşdırır. Adəton, oxlaşsıqlı yolu luna düşənlər çox sayıda ucuz, primitiv səbəbələr axtarıb tapırlar. Bu, əslində, onlara həkim kəsilən səfəhliyin nöticəsidir, səfəhliyə qarşı isə bəlkə, Allahan özü də gücsüzdür. Hər bir əziyyətə qatlaşmaq isə, Messalina şöhrətinə sahib olmadan daha yaxşıdır. Lakin son elö etməlisen ki, həvətdə hansısa bir işin qalsın, həm də o,

müsət qalarda olsun. İlk sohvın həyatının goləcayı üçün ağır zərbədir, onu qırıb dağıtmışa girişmələson. Bunu heç de ah çəkməkələ, göz yaşı tökməkələ məhv edə bilmezsin. Öz sohvindən nəticə çıxar malısan, nə qədər gec deyil, düz yola qayitmalısan. Aleksandr Dyma-atanın ən məşhur romanı olan "Qraf Monte-Kristo" bu sözlərdə bitir: "Gözləmək və ümidi etmək". Mən de sənə belə məsləhət və nəsihət verməyi özümə borc bilirom. Bir dəha keçmişə boylanma, sabaha, goləcaya bax, onda hayat çayın başqa möhvərə düşəcəkdir, qumluqda batıb yoxa çıxmamaqdır.

Sözlərimin sərtliliyindən incimə. Ağır xəstəliyi müalicə etmək üçün daha təsirilər dərmanlar teleb olunur. Həkim xəstənin başını sığallayıb ona təselli verməlidir, onu müalicə etməli, boladən qurtarmalıdır. Men həqiqəti gizlətmək deyil, çarpaqlasdırırmışa çalışıram ki, onun dəhşətini dərk edə biləsən. Neca ki, həkimlər bədəndəki fəsadi tapmaq üçün xəstəni soyunmağa məcbur edirlər. Men de soni ruhen soyundururam ki, əxlaqında irinleyən şısları tapım. Öz keçmişinin qamçılıyır, lənətləyirsən, bu, buləttə, yaxşı haldir, deməli, görünür, ağın xatireyədan illərlə vidalaşmaq istəyirsən, lakin yolunu bilmirsən. Cinayetkarın həttə düşüncəye dalmasına da, onun artıq vicedənəzəbi cəkməsiindən xəbor verir.

Sən ailinən aqlçıla üzəlşəcəyindən qorxurdun, həmin düşmən qalanı hələ mühasirəyə almışdan sonra öz öyündüyün bastonunu qurban verdin, itirdin. Ehtiyyat və diləncilik sinonim olsa da onların arasında uçurum vardır. Ehtiyyacdan son qorxmamalıydın, o, heç vaxt sənə yad olmamış, daim səni öz kölgən kimi müşayit etmişdi. Bundan sonra sən ondan olan qorxuna bütünlükle atmalısan, yeni heyət və gələcək naminə hər cür ezabə dözməlisən. İkinci bir çıxış yolu vəxdir.

Bataqlıqlı törk etməyi mən səndən xahiş etmirəm, xahişi unuda, ona məhəl qoymaya da bilərsən, mən bunu səndən tələb edirəm. Düşdürüv vəziyyətə görə mən bu məsəleyə müdaxilə edirəməm, bəvaxt yalnız vəidianimin diktəsi, hökmü ilə hərəkət edirəm. Fransa kralı Lui Filipp Paris məhkəməsinin Başçısıdır bir xidmət göstəriləməsi barədə müräciət etdi. Həkim cavab verdi: "Əlahəzərət, təəssüf ki, məhkəmə xidmət göstərmir. Məhnəməm hökm çixarırla". Mənəndən incəmə, mən də öz hökmümüzü dileyirəm.

Derdini mənimle bölüşmeyindən, heç nəyi ört-basdır etməmeyindən razi qal-

dim. Hər bir büyül dörd onun daşıycisi-na hörmətə yanaşmağı teləb edir. Axa-
bozın adamın üzərinə düzəlməsi heç cür-
müküm olmayan böxbəxtlik düşür.
Yaxşı ki, sen onların sırasına daxil deyil-
sen. Gərək əvvəlcəden anlayadın ki,
gözəllik vo özəb bir-birindən ayrılmaz-
dır. Gözəllik qadınları olavaş dərəcə
mübtəla edir, bənən işi xosbəxtliyə yol-
açır. Elə faciələr vardır ki, adamlar onu
hissi vəsaitlisi dörk edir, lakin onunla ağı-
lin köməyi ilə davranmayı bacarmır. Son-
Nessim qanı bulmış çıxan geyinon He-
rakl kimi ondan dehşətli özəblər çekir-
son. Səndən heç də miflik qohraman kimi
özünü tontala atmaq yox, sadəcə hoya-
torzunu dəyişmək teləb olunur.

İnsan bütün canlılardan özünü daha çok sevendir, təbiətə əsasən eyoistdir. Bu xüsusiyət sənə də yad deyildir. Sən öz eyoizmündən yənə də əvvəlki tek qur魯 və inciklik kimi cəhətləri yox, özünü xilas etmək yolunu seçməlisindən. Son illər də səni kor etməyə qadir olan sarı göz-lərindən parıçıp atmalısan. Dediklərim bacarsın, həyatında yeni şəhifə acacaq-sın, artıq xoşbəxtlik qapısını döyməkdən də çəkinməyəcəksən.

Men heç də münacccimlik etmək istəmirəm, çünki səhvə yol versəm, son bütün bədəbəxtliklərinin günahını məndə görəcəksən. Mən səni də çox qınamadqa bəlkə de, düzgün iş görmürəm. Sonin həyatında baş verənlər tale kükəkləridir ki, biz onu daha az gözləyəndə əsir, bu kükəkləri inkar etmək olmaz, çünki onları gələcəyimizi cizməblə bizim üstüməzə gelir. Ona görə de, onlara məhəl qoymaq da mümkün devidildir.

son pis söyle düşülmeyinde nişanlı adı
landırıldığı oglunu ve ağır maddi şoraitin
günahlanıdırırsın. Lakin unutma ki, insan
öz taleyinin yaradıcısındır. Bizim uğurlarını
mizde da heç kos deyil, özümüz meydana
getiririk. Sonin bextindən, daha doğrusu
bödöbötünlündən daim uşurşulqlarla üz-
ləşməsin, cümlə özü onları vol acımasın.

Son öz könlündə deyişikliye nail olmuşsun. Çünki yalnız könül sənin təleyifin coğrafiyasını bilir, sənin göləcəyinin yeganə xəritəsidir. Buna birbaşa inanma-
sa da, səyahətində o, sən xeyrixləşdirdi-
rək, həm də sənənin qəbul etdiyi mənzilərdən
gələndən gələcək.

addımlamağa öyrədəcəkdir. Ona görə de-
golocoyo tekce ümildə deyil, böyük
inamlar baxmalsın. Son qarsıda daha
ağır çətinliklərdən qorxursan, ona görə
da, birinci növbədə bu qorxunu məhv et-
məlisən. Keçmişi birfəsər yaddan
xarmalısan. İngilislerin yaxşı bir zərbə
məsəli var. "As a dog returns to his vo-
mit, so a fool repeats his folly". - "İt özü
qusmağının yanına qaydırın kimi, axmad-
ca öz səfəhliyini tekrar edir". Sonin sə-
fəhliyə qayıtmış limitin tükənməsidir. İ-
qusduğunu bir de yeyir, insan isə ovvəlk-
səfəhliyini tekrar etməmelidir, özünü i-
kimini aparmamalıdır.

Kimin aparmadından:

Keçmişlo vidasıma sənə çox şeylə
vəd edəcəkdir, sən orə gedə, ailə qura bi
lərsən, firan hayatı qovuşarsan. Xoş
bəxtliyin böyük bir xüsusiyyəti de ağırlı
keçmişin üzərindən qalın sətir çökəməsi
dir. Yeni hayat başlayanda artıq hamı sə
nə başqa gözlə baxacaqdır. Yenidən sa
hib olduğun ləyəqət bütünlükle qobu
olunacaqdır, yeni hayat köhnə sohnələrin
bütün dekorasiyalarını sindirib yoxa ç
xardacaq, sən özün isə tam başqa qiyafə
təqribinə gələcəksən.

Yaxşı götür-qoy etsan görərsən ki, in-di-yədək heç kəs sənin özünün, əslində, necə olduğunu sənə izah etməmişdir. Sən isə öz gəzəlliyyinə vurulduğuna görə bə zəmidən daba hal möhsul götürmək kimi ağılsız bir fikrə düşməsdün. Sənə özüne vurğunluq qızışdırınlar da olmuşdu. Ona görə də, gözlödiyinin əksinə, dərin bir cuxura düşdün. Məqsədin aldadıcı idi, ona görə də sohv bir yolu seçməli olun. Sənəaclaflar ehət etdiklədi, artıq çı-xış yolun yox idi. Böyük ümidi lərlə ya-saşan da, kasıblıdan, ehtiyacdan da qurtula bilmedin. İndi sənə bə Tantal əzəablara-nından xilas olmaq üçün casarət ve sabır lazımdır. Sən düşüydün girbabдан uzaq-laşsan, xoşbəxtliyə de çata bilərsən, qar-şına daha uğurlu pişə çıxa bilər. Bəlkə də, mən bu sözləri tekrar-tekrar deyirəm, həmə mani sanın vəziyyətin vədar edir.

Sözlörüm qıvıtmak üçün Budanın kələməni misal götürəcəyəm: "Döyüşdə minlərlə adam qalıb gəlmək olar. Lakin ən böyük qələbə öz üzündən qazandığını qələbə olacaqdır". Ən bütün iradəni bu qələbəyə həsr etməlisən. Qızıl odda sinanan kimi, insan da özü barədə çatın qərarı veronda və icra edəndə sinənur.

Səni da sərt məzəmmət etmək düzgün deyildir, sən təcrübəsiz idin, həyata ayıq gözö baxımdır. Yadına bir Çin pritçısı düşür, bizim eradan əvvəl IV əsər aiddir. Quyunun dibində oturan qurbanğa yuxarıdakı kvadrat deşikdən göyə baxırı. Ele bildir ki, bütün somanı müşahidə edir. Sən də dünyaya özünün kiçik pencerəndən baxırdın, onun mürrəkbəlliyyindən hali deyildin. Sən butulkadaki pörvana kimidiñ, oradan qıxa bilmirdin, balkı buna bəzəcəbdən etməmişdin

Kasılıqlı, ehtiyac da eqlaslıqliq cığırına aparmamalıdır, bu cığır sonra geniş və sona görünmeyen yola çevirilir. Çok sayıda qızlar, təəssüf ki, normal yaşamasına minmə bu iyrən yolu seçmələr olurlar. Men işe düşünürüm ki, eksinə olmalıdır, ehtiyac zülüm qızlarda möhkəm xarakter formalaşdırmalıdır. İndiki vüyyütədə son heç kəsə lazım deyilsən, coxları səni tanımaq da istəmir. Çünki üstüne ağır ləkələr çökmişdər, bu, bulşmış paltar deyildir ki, kimyəvi vasitələrin köməyi ilə onu təmizleyəsan. Möhkəm yeni həyata başlamalısan, no qədər ağır olsa da, səni məhvə aparan yoldan dönməlisən. Azacıq sabır etmək lazımdır, səni yeni sıfetdə tanıyanlar hökmən sənə hörmetlə yanaşmaga başlayacaqlar. Səni həqiqi məhabbetdə seven bir adam da tapılacaqdır, aile qurğuşa müvəffəq olacaqsın. Bu yenilə yola saadat məbədlini nisan verəcəkdir.

Mən tövüsüflü bir dəha qeyd etməyə məcburam ki, çox vaxt sənin gözəlliyyinə, sənə yaxınlığın bir stekən su içmək tərzdə yanaşanlar olmuşdur. Onur sənin loyaqətinə palçıq bulaşdırıb, tapdalmışlar. Yaxşı yolda isə sənin həqiqi qiymətiనi verənlərə rastlaşacaqsın. Hələm, həm də yalanдан, aldاتmadan kənar olaraq xarakterin də bu məqsədə çatmaqdə sənə yaxşı xidmət göstərecekdir. Dediklərin sənə möcüzə kimi, Yer üzündəki Güüstəni-İrəm kimi görünə bilər, lakin mən real perspektivi təsvir etməyə çalışıram. Köhnə ilə vidasə, həyatın xarabılığı açılan qapısına deyil, xoşbəxtlik sarayının giriş qapısına yaxınlaş.

(Ardi var)